

og i det Sele taget, saa tilfredsstillende i alle Henseender, som denne Kommission. Det forekommer mig, at jeg, naar jeg siger dette, ikke let skal kunne besvares for Overdrivelse; men det vilde da være beynnderligt, om man ikke skulde naa det Maal, at faae det Værk, hvorpaa der er arbeidet af en Komite, som ved et heldigt Træf er sammensat saaledes, bragt til sin heldige Fuldbendelse. Der er i Udvalgets Betænkning, anført nogle Ord, som jeg ikke vil fremhæve for at gjøre et Angreb paa Udvalget, men hvorom jeg dog maa sige, at de virkelig ikke ere begrundede, og at det gjør mig ondt, at de ere komne ind i Betænkningen. Man har nemlig anført, at et tidligere Udvalg har sagt, at den Kommission, der havde med Sagen at gjøre, muligvis vilde have Smagens og Skjønhedens videstgaaende Fordringer fyldestgjorte, og i den Betænkning, som Udvalget nu har afgivet, siges det, at man maatte nok har søgt at faae Anlægget indrettet i alle Maader saa fyldestgjørende som muligt for de Dnster og Fordringer, som de særskilt Sagkyndige opstille; men at de finantsielle Hensyn ere satte i 2den Række. Det er virkelig med Urette, at disse Yttringer ere fremførte imod Komiteen og Ministeren. For mit Vedkommende skal jeg kun henholde mig til, hvad der tildels blev anført af den ærede Ordfører, nemlig at jeg, nogle Dage efter at Sagen i sidste Samling havde været for her, talte med Komiteens Medlemmer derom. Jeg skrev dernæst den Skrivelse, som er bleven omtalt her, og som væsentlig gaar ud paa — dette er udhævet i Skrivelsen — at der maatte sørges for, at der ikke gjordes Udgifter til Andet, end hvad der maatte anses for nødvendigt, for at de væsentligste Formaal for Haven kunde opnaas. Jeg tør sige, at dette i det sidste Aar er fastholdt af Kommissionen. Jeg tror, at man ved at gjennemlæse, hvad der her er trykt, nødvendigvis maa komme til den Erkjendelse, at der var Meget, som kunde ønskes anderledes med Hensyn til Smagens og Skjønhedens videstgaaende Fordringer, dersom man i fuldt Maal skulde tilfredsstille de særskilt Sagkyndige, men der er ogsaa her en Misforstaaelse tilstede; jeg tror, at den ærede Ordfører selv kaldte det for en Misforstaaelse. Den ærede Ordfører sagde nemlig, at det var muligt, der havde været en Misforstaaelse tilstede, og at han ikke vilde negte, at en saadan Misforstaaelse havde faaet og havde maattet faae sin Betydning. Da Sagen sprang Gang kom for i 1870, fik jeg for mit Vedkommende det bestemte Indtryk af Forhandlingerne her i Thinget, at man misbilligede den hele Plan for den botaniske Have, idet man støttede sig til de stærke Angreb, som vare fremkomne imod den, og hvori det udtaltes, at man ikke havde taget Hensyn til, at Haven ikke alene skulde have Betydning for studerende Folk, men at den ogsaa skulde have Betydning for Folk i det Sele taget, saaledes at de kunde komme til

at nyde Godt af den som en offentlig Have. Man mente derfor, at de landstabsgartneriske Fordringer, som man opstillede, skulde finde en ganske anden Fyldestgjørelse end den, de havde fundet i det oprindelige Forslag. Man erkjendte ogsaa, at der var fremkommet afgjørende Indvendinger imod, at den da paatænkte Museumsbygning kunde fyldestgjøre de Krav, som maatte stilles til den, og man opfordrede derfor Ministeren til at undergive hele Sagen en ny Drøftelse i et nyt Udvalg. Det var netop dette, som skete. Samtidig dermed sagde man, at man gik ud fra, at man vilde sørge for at begrænsse Udgifterne saameget som muligt, men naar man i 1870 anslog Udgifterne til Haven til 326,000 Rd., og man vilde have, at Planen skulde omarbejdes saaledes, at Haven paa en sydligere Maade kunde fyldestgjøre de landstabsgartneriske Formaal samt tillige de udvidebe Fordringer med Hensyn til Lokaliteterne i Museumsbygningen, der opstilledes af særskilt Sagkyndige, forekommer det mig umuligt, at man samtidig dermed kunde gaa ud fra, at man kunde trykke Beløbet ned under 326,000 Rd. Selv om man imidlertid virkelig skulde have troet dette, forekommer det mig dog, at man, efter at man har set, hvad der er foregaaet i de sidste Aar 1871 og 1872, efter at man har set, hvorledes Arbejds-lønnen er stegen, og hvorledes alle Materialier ere stegne, saaledes at altsaa alt Bygningsarbejde maa medføre større Besøftning, maa kunne sige sig selv, at noget Saadant ikke kan lade sig gjøre nu i 1873. Naar det altsaa maa erkjendes — og det tror jeg vist, at alle de, som have set Planen, vilde erkjende — at Haven i landstabsgartnerisk Henseende vil blive saa smagsfuld, som særskilt Sagkyndige maa anse for fyldestgjørende; naar det viser sig, at dette kan opnaas derved, at man betaler 370,000 Rd. i Stedet for 326,000 Rd., og naar disse Fordringer altsaa ikke fremskalde en større forøget Udgift end 14 pCt. af det oprindelige Forlangte, saa siger jeg, at jeg anser dette for at være et saa heldigt Resultat, at man maatte ikke let skal kunne finde noget Foretagende, som kan opvise Mage dertil. Jeg tror imidlertid, som sagt, at der ikke her er nogen Grund for mig til at gaa videre, end til blot at fremstille, hvad jeg tror at maatte fremstille som Ministeriets Opfattelse af Sagen. Jeg tror ikke, der kan komme nogen Strid tilstede imellem os paa dette Stadium, og Udvalgets Forslag gaar ogsaa ud paa at tilstaa 130,000 Rd., hvilket netop er det Beløb, som er forlangt fra Ministeriets Side. Naar det ærede Medlem for Hifted Aants 4de Valgrebs (Schjønning) sagde, at dette Forslag vel ikke vilde volde den nuværende Minister nogen Uleilighed, da han fik Sit, men at derimod hans Eftermand til næste Aar vilde komme i Forlegenhed, vil jeg baade for denne min Eftermands og for min egen Skyld — det er jo dog muligt, at jeg kan blive min egen Eftermand — ogsaa for det tredie